

Αρχική Σελίδα > Κατάρτιση, Δικαστικά Δίκτυα Και Οργανισμοί > Italy

Αρχική κατάρτιση δικαστών και εισαγγελέων στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Περιεχόμενο που
παρέχεται από
Ιταλία

Ιταλία

Γενική περιγραφή

Στην Ιταλία, η αρχική κατάρτιση των τακτικών δικαστών και εισαγγελέων πραγματοποιείται χωριστά από άλλα νομικά επαγγέλματα (δικηγόρους και συμβολαιογράφους) και άλλες δικαιοδοσίες (διοικητικοί δικαστές, στρατιωτικοί δικαστές, ελεγκτές και φορολογικοί δικαστές). Ομοίως και οι διαγωνισμοί για την πρόσβαση σε αυτά τα επαγγέλματα.

Η αρχική κατάρτιση των τακτικών δικαστών και εισαγγελέων διαρκεί 18 μήνες και προορίζεται αποκλειστικά για τα πρόσωπα που αναδεικνύονται μέσω διαγωνισμού, ο οποίος συνήθως προκηρύσσεται κάθε χρόνο από το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Η κατάρτιση παρέχεται από την [ιταλική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών](#) (Scuola Superiore della Magistratura, SSM) από κοινού με το [Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο](#) (Consiglio Superiore della Magistratura, CSM) και ρυθμίζεται με το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 26 της 30ής Ιανουαρίου 2006.

Κατά γενικό κανόνα κάθε διαγωνισμός προβλέπει τον διορισμό περίπου 300 ασκουμένων, οι οποίοι θα αναλάβουν, στο τέλος της κατάρτισής τους, τα δικαστικά καθήκοντα.

Η πρόσβαση στον διαγωνισμό ρυθμίζεται με:

Το [νομοθετικό διάταγμα αριθ. 160 της 5ης Απριλίου 2006](#) *Νέοι κανόνες σχετικά με την πρόσβαση στο δικαστικό σώμα, καθώς και σχετικά με την οικονομική ανέλιξη και τα καθήκοντα των δικαστών και των εισαγγελέων σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο α) του νόμου αριθ. 150 της 25ης Ιουλίου 2005 (άρθρα 1-9).*

Η πρακτική άσκηση ρυθμίζεται με:

το [νομοθετικό διάταγμα αριθ. 26 της 30ής Ιανουαρίου 2006](#), *Σύσταση της Scuola Superiore della Magistratura, καθώς και με διατάξεις σχετικά με την πρακτική άσκηση και την κατάρτιση των δικαστικών ελεγκτών, την επαγγελματική εξέλιξη και την κατάρτιση των δικαστών και των εισαγγελέων σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο b) του νόμου αριθ. 150 της 25ης Ιουλίου 2005 (άρθρα 18-22).*

[Κανονισμός για την αρχική κατάρτιση των τακτικών δικαστών και εισαγγελέων](#)

Για μια γενική επισκόπηση της αρχικής κατάρτισης των τακτικών δικαστών και εισαγγελέων:

[Η οργάνωση της αρχικής κατάρτισης των δικαστών και των εισαγγελέων στην Ιταλία. Ορθές πρακτικές κατάρτισης στη Scuola Superiore della Magistratura](#)

Πρόσβαση στην αρχική κατάρτιση

Ο διορισμός ως τακτικού δικαστή ή εισαγγελέα, σύμφωνα με το άρθρο 106 του Συντάγματος, επιτυγχάνεται μέσω ανταγωνιστικού δημόσιου διαγωνισμού, ο οποίος ρυθμίζεται με το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 160 της 5ης Απριλίου 2006, το οποίο καθορίζει τις προϋποθέσεις συμμετοχής στις εξετάσεις (άρθρα 2 και 7), το στάδιο υποβολής των αιτήσεων (άρθρο 4), τη σύνθεση και τα καθήκοντα της εξεταστικής επιτροπής (άρθρα 5 και 6)

και τις διαδικασίες γραπτής και προφορικής εξέτασης (άρθρα 1 και 3).

Το ισχύον εξεταστικό σύστημα μπορεί να θεωρηθεί ως επιλογή δεύτερου επιπέδου, δεδομένου ότι η πρόσβαση στον δημόσιο διαγωνισμό προβλέπει πρόσθετες απαιτήσεις πέραν του πτυχίου νομικής.

Οι υποψήφιοι που επιτυγχάνουν στις εξετάσεις πραγματοποιούν την πρακτική τους άσκηση σύμφωνα με τους κανόνες του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 26 της 30ής Ιανουαρίου 2006.

Μορφή και περιεχόμενο της αρχικής κατάρτισης

Η περίοδος κατάρτισης διαρκεί δεκαοκτώ μήνες. Διαιρείται σε τμήματα — έξι μήνες στην SSM και δώδεκα μήνες σε δικαστικά αξιώματα· οι κανόνες για την εφαρμογή τους καθορίζονται με ψήφισμα του CSM (άρθρο 18 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 26 του 2006).

Κατά το τμήμα που πραγματοποιείται στη Σχολή, οι ασκούμενοι παρακολουθούν σε βάθος θεωρητικά και πρακτικά μαθήματα σχετικά με θέματα που προσδιορίζονται από το CSM μέσω των οδηγιών που καταρτίζονται για κάθε τάξη νεοδιορισθέντων ασκουμένων, καθώς και σχετικά με θέματα που προσδιορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο της SSM στο ετήσιο πρόγραμμα. Το τμήμα της κατάρτισης στην SSM έχει ως στόχο τη βελτίωση τόσο των επαγγελματικών δεξιοτήτων όσο και της δεοντολογίας (άρθρο 20).

Το τμήμα κατάρτισης στα δικαστήρια χωρίζεται σε τρεις περιόδους (άρθρο 21).

Η πρώτη, διάρκειας τεσσάρων μηνών, πραγματοποιείται ενώπιον των δικαστηρίων και συνίσταται στη συμμετοχή στη δικαστική δραστηριότητα σχετικά με δικαστικές διαφορές ή αδικήματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα πολυμελούς και μονομελούς δικαστηρίου. Περιλαμβάνει τη συμμετοχή σε ακροάσεις.

Η δεύτερη περίοδος, διάρκειας δύο μηνών, πραγματοποιείται στα γραφεία της εισαγγελικής αρχής.

Η τελευταία περίοδος, διάρκειας έξι μηνών, πραγματοποιείται στο αξίωμα που αντιστοιχεί στην πρώτη κατανομή των ασκουμένων.

Το πρόγραμμα για κάθε ομάδα διορισμένων ασκουμένων καθορίζεται από το CSM στο πλαίσιο των κατευθυντήριων γραμμών κατάρτισης [άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο ο)].

Μεθοδολογία

Η κατάρτιση των δικαστών και των εισαγγελέων δεν θα πρέπει να νοείται μόνο ως «τεχνική» κατάρτιση, η οποία περιορίζεται στη γνώση των κανόνων και στην εφαρμογή τους· αποτελεί επίσης θεμελιώδη ευκαιρία για την ανάπτυξη μιας κοινής νομικής κουλτούρας που μπορεί επίσης να εκφραστεί στο πλαίσιο της εναρμόνισης της νομολογίας, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της ασφάλειας δικαίου (κράτος δικαίου) και της προβλεψιμότητας των αποφάσεων.

Αντί να διοργανώνει συνέδρια ή σειρές διαλέξεων, η SSM διοργανώνει μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης, προσφέροντας ευκαιρίες για συζήτηση και συμμετοχή με σκοπό την ανταλλαγή επαγγελματικών εμπειριών.

Σε αυτά τα μαθήματα, οι συζητήσεις στην αίθουσα διδασκαλίας και οι ομάδες εργασίας, υπό τον συντονισμό ενός εμπειρογνώμονα, διαδραματίζουν καίριο ρόλο.

Εκτός από τις δραστηριότητες στην αίθουσα διδασκαλίας, το τμήμα κατάρτισης στη Σχολή περιλαμβάνει περιόδους πρακτικής άσκησης σε οργανισμούς που είναι χρήσιμοι για τους ασκουμένους. Μέσω των αποκεντρωμένων δομών κατάρτισης σε κάθε περιφέρεια εφετείου, οργανώνονται περίοδοι πρακτικής άσκησης σε δημόσιες διοικήσεις, κέντρα κράτησης, εγκληματολογικά εργαστήρια, αλλοδαπές δικαστικές αρχές και διεθνείς φορείς. Τομέας πρωτοβουλιών κατάρτισης διοργανώνεται επίσης στα εφετεία σε συνεργασία με τον Δικηγορικό Σύλλογο και τους φορείς του, στα δικαστήρια ανηλίκων, σε ειδικευμένα τμήματα δικαστηρίων, στο Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο και στο CSM.

Κατά το αρχικό στάδιο της λεγόμενης γενικής πρακτικής άσκησης, δίνεται έμφαση στην παροχή στους ασκουμένους των απαραίτητων εργαλείων για τη συνειδητή άσκηση των καθηκόντων τους, με την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου.

Στο πλαίσιο των λεγόμενων στοχευμένων περιόδων πρακτικής άσκησης, δίνεται έμφαση στα ειδικά καθήκοντα που θα κληθεί να εκτελέσει κάθε ασκούμενος στο τέλος της θετικής αξιολόγησης ολόκληρης της περιόδου, δίνοντας προτεραιότητα στη σύσταση ομάδων δικαστών και εισαγγελέων που είναι ομοιογενείς ως προς το είδος της θέσης, τα καθήκοντα και τους τομείς.

Κατάρτιση στο δίκαιο της ΕΕ, ευρωπαϊκές, διασυνοριακές συνιστώσες κατάρτισης, συμμετοχή σε δραστηριότητες των ΕΔΚΔ/CCBE/άλλων, γλωσσική κατάρτιση

Η SSM προσφέρει ειδικές διεπιστημονικές συνεδρίες για την εισαγωγή στο δικαστικό σύστημα και στα δικαστικά καθήκοντα, διάλογο με τα Ευρωπαϊκά Δικαστήρια (Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου) και διεξοδική μελέτη της ευρωπαϊκής διάστασης του δικαίου. Με τον τρόπο αυτόν, τα θέματα των προδικαστικών αποφάσεων στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξετάζονται με θεωρητική και πρακτική προοπτική (προγραμματίζονται θεματικές συνεδριάσεις σε ομάδες εργασίας με το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης), καθώς και οι ιδιαιτερότητες του συστήματος της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Δικαστηρίου του Στρασβούργου. Αρχής γενομένης από το 2020, σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης, πρακτική άσκηση διάρκειας μίας εβδομάδας αφιερώνεται στην παρακολούθηση μαθημάτων εξ αποστάσεως στο πρόγραμμα HELP στην αγγλική γλώσσα, με στόχο την κατάρτιση νομικών επαγγελματιών στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Σε διεθνές επίπεδο, οι ασκούμενοι συμμετέχουν επίσης σε ειδικά προγράμματα αρχικής κατάρτισης που διαχειρίζεται το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κατάρτισης Δικαστικών. Σε αυτά περιλαμβάνονται τόσο ο διαγωνισμός THEMIS (δύο έως τέσσερις ομάδες τριών μελών με έναν καθοδηγητή που αντιπαρατίθενται με άλλα ιδρύματα κατάρτισης σε θέματα γενικού ενδιαφέροντος, όπως το κράτος δικαίου, η δεοντολογία, η συνεργασία σε ποινικές και αστικές υποθέσεις) όσο και οι ανταλλαγές μίας εβδομάδας στο πλαίσιο του προγράμματος AIAKOS στο πλαίσιο των οποίων οι ασκούμενοι επισκέπτονται άλλα ευρωπαϊκά ιδρύματα κατάρτισης με άλλους ασκούμενους ή νεοδιορισθέντες δικαστές και εισαγγελείς από άλλα ευρωπαϊκά ιδρύματα κατάρτισης (προβλέπεται συμμετοχή κάθε χρόνο για 50 ασκούμενους με κατάλληλες γλωσσικές δεξιότητες).

Περαιτέρω διεθνείς ανταλλαγές προγραμματίζονται επίσης σε διμερές επίπεδο με άλλα ευρωπαϊκά και μη ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα.

Σύμφωνα με τη σύσταση αριθ. 4 του 2003 του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου των Ευρωπαίων Δικαστών του Συμβουλίου της Ευρώπης (CCJE) σχετικά με την αρχική και συνεχή κατάρτιση των δικαστών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, τα θεωρητικά και πρακτικά προγράμματα για τους νεοδιορισθέντες δικαστές και εισαγγελείς δεν πρέπει να περιορίζονται σε τεχνικές στον αμιγώς νομικό τομέα, αλλά θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν δεοντολογική κατάρτιση και άνοιγμα σε άλλους τομείς που σχετίζονται με τις δικαστικές δραστηριότητες, όπως η διαχείριση εργασίας και η δικαστική διοίκηση, η τεχνολογία των πληροφοριών, οι ξένες γλώσσες, οι κοινωνικές επιστήμες και οι εναλλακτικές μέθοδοι επίλυσης διαφορών.

Όσον αφορά τα εξωνομικά ζητήματα, τόσο το δικαστικό σύστημα όσο και η δεοντολογία διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στα προγράμματα της SSM.

Η διαχείριση των εργασιών είναι ο κοινός άξονας που συνδέει τις εβδομάδες διδασκαλίας στην αίθουσα που έχει προγραμματιστεί για κάθε τομέα στο πλαίσιο της γενικής κατάρτισης (αστικές, ποινικές και εισαγγελικές διαδικασίες), ενώ η νομική και δικαστική πληροφορική αποτελεί σημαντικό μέρος του προγράμματος κατάρτισης.

Εκτός από τα ειδικά προγράμματα στον διεθνή τομέα που αφορούν την αρχική κατάρτιση, στο πρόγραμμα κατάρτισης περιλαμβάνονται οι ξένες γλώσσες και όλοι οι ασκούμενοι παρακολουθούν ετήσιο μάθημα νομικής αγγλικής γλώσσας.

Τερματισμός της διαδικασίας αρχικής κατάρτισης και απόκτησης προσόντων

Στο τέλος της πρακτικής άσκησης, το CSM αξιολογεί αν μπορούν να ανατεθούν στον ασκούμενο δικαστικά καθήκοντα βάσει των εκθέσεων σχετικά με τις δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου πρακτικής άσκησης, οι οποίες συντάσσονται από τους διορισμένους εκπαιδευτές στα δικαστικά αξιώματα και από τους εκπαιδευτές της SSM.

Εάν η αξιολόγηση είναι θετική, ανατίθενται τα δικαστικά καθήκοντα και πραγματοποιείται διορισμός.

Εάν η αξιολόγηση είναι αρνητική, ο ασκούμενος γίνεται δεκτός σε νέα περίοδο κατάρτισης ενός έτους. Δεύτερη αρνητική αξιολόγηση οδηγεί σε απόλυση από την εργασία (άρθρο 22 του νομοθετικού διατάγματος 26 του 2006).

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 28/05/2026

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.